

Pomnik Poległych Żołnierzy Wojsk Balonowych znów stoi w Toruniu. 14 sierpnia 2020 r. odbudowany monument został odsłonięty w Parku Miejskim przy ul. Bydgoskiej w przeddzień Święta Wojska Polskiego i 100. rocznicy Cudu nad Wisłą, w roku 100-lecia powrotu Torunia do wolnej Polski.

*- To moment szczególny: do parku wrócił Pomnik Poległych Żołnierzy Wojsk Balonowych – **mówił prezydent Torunia Michał Zaleski.** - Ktoś mógłby powiedzieć, że kilkanaście lat istnienia wojsk balonowych to tylko epizod w tysiącletniej historii Wojska Polskiego, a jednak były to lata znaczące, choćby poprzez udział żołnierzy wojsk balonowych w wojnie polsko-bolszewickiej, podczas której znakomicie wypełniali oni swoje zadania zwiadowcze i robili to, co mogli - oddawali swoje życie w walce o niepodległość Rzeczypospolitej. Trzeba o tym pamiętać i przypominać miejsca, do których można wracać, by wspominać ludzi i chwile szczególnie ważne dla Torunia.*

W uroczystości wzięło udział wielu znamienitych gości: prezes Instytutu Pamięci

Narodowej Jarosław Szarek, wicemarszałek województwa Zbigniew Sosnowski, prezydent Torunia Michał Zaleski, przewodniczący Rady Miasta Torunia Marcin Czyżniewski, dowódca Garnizonu Toruń płk Remigiusz Zieliński, żołnierze wojsk polskich i amerykańskich oraz przedstawiciele Towarzystwa Miłośników Torunia, które wystąpiło z inicjatywą odtworzenia monumentu i prowadziło zbiórkę na ten cel. W odsłonięciu uczestniczyli też Jolanta Przybylak - wnuczka majstra wojskowego Stanisława Kołodziejczaka z I Batalionu Balonowego w Toruniu.

- Ten pomnik przez wiele lat oczekiwał na odbudowę. W Towarzystwie Miłośników Torunia uznaliśmy, że zbieg rocznic: 100-lecie powrotu Pomorza do Polski i 100-lecie Bitwy Warszawskiej będzie jak najlepszym momentem do przypomnienia o bohaterach, którzy zginęli w obronie Ojczyzny w 1920 r. – mówił prof. Krzysztof Mikulski, prezes Towarzystwa Miłośników Torunia. – To dzieło znakomitego rzeźbiarza już w okresie międzywojennym było uważane za artystyczną perełkę. Mam nadzieję, że i teraz będzie ozdobą centralnej części Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu.

W Toruniu 1. Batalion Balonowy stacjonował nieprzerwanie przez całe 20-lecie międzywojenne. Była to jednostka elitarna, z której wywodziło się m.in. kilku zwycięzców prestiżowego turnieju Gordona Bennetta. Żołnierze wojsk balonowych wnieśli duży wkład w obronę granic odrodzonej Rzeczypospolitej, szczególnie podczas wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r. Kilkunastu z nich wówczas poległo. To właśnie im towarzysze broni poświęcili toruński monument, zaprojektowany przez wybitnego rzeźbiarza Michała Kamieńskiego. Obelisk, najpierw eksponowany przed wejściem do jednostki przy ul. Balonowej, w dniu 5 maja 1937 r. został uroczystie odsłonięty w parku na Bydgoskim Przedmieściu. Niestety, w pierwszych miesiącach II wojny światowej zniszczyli go Niemcy.

- Nie wiadomo, kiedy i w jakich okolicznościach to się stało, nie zachowały się na ten temat żadne informacje, dokumenty czy zdjęcia. Być może był to ten sam październikowy dzień 1939 r., kiedy rozstrzeliwano pierwsze ofiary w lesie na Barbarce, wśród nich mojego dziadka, pocztowca Ludwika Dziukowskiego. Tym wszystkim, którzy wówczas zginęli, chciałbym zadedykować dzisiejszą uroczystość – powiedział Andrzej Szmak, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Odbudowy Pomnika.

W 2018 r. z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Torunia powołano do życia komitet

odbudowy tego pomnika. Dzięki obszernej dokumentacji można było odtworzyć wiernie jego kształt. Pierwotny pomnik składał się z wysokiego obelisku, na szczycie którego siedział orzeł trzymający w szponach Krzyż Orderu Virtuti Militari, wieniec oraz kotwicę. Na początku 2019 r. wybrano autora kopii, którym jest toruński artysta **Maciej Jagodziński-Jagenmeer**.

Pomnik został odsłonięty w miejscu swej oryginalnej lokalizacji: w Parku Miejskim na Bydgoskim Przedmieściu, na placu przy schodach prowadzących nad Martówkę (aleja Bogusława Magiery). Odbudowę wsparli finansowo: Ministerstwo Obrony Narodowej, Instytut Pamięci Narodowej, Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Gmina Miasta Toruń oraz prywatni darczyńcy z Polski i zagranicy - ze zbiórki publicznej udało się zebrać ponad 20 tys. zł. Miasto przekazało i zagospodarowało teren pod odbudowę pomnika. Wkład sponsorski wniosła również firma Bud-Tech z Torunia, która wykonała niedopłatnie wszystkie prace związane z przeniesieniem i posadowieniem monumentu.

Podczas uroczystości odsłonięcia pomnika prezydent Torunia uhonorował medalem pamiątkowym 100-lecia powrotu Torunia do wolnej Polski **Krzysztofa Zaleśkiewicza**, kapelmistrza orkiestry Garnizonu Toruń. Atmosferę wydarzenia podkreśliły przeloty samolotów sterowanych przez pilotów z Aeroklubu Pomorskiego.

Odsłonięcie pomnika poprzedził piknik historyczny, zorganizowany w parku przez Towarzystwo Miłośników Torunia przy wsparciu Gminy Miasta Toruń oraz partnerów: Garnizonu Toruń i Muzeum Artylerii w Toruniu. Na mieszkańców i turystów czekały liczne atrakcje: prezentacje historycznego i współczesnego sprzętu wojskowego, pokazy grup rekonstrukcyjnych, konkursy z nagrodami i żołnierska grochówka. Była też okazja do obejrzenia repliki czołgu Renault FT 17, używanego przez polskie wojsko w czasie wojny 1920 r., a także do poznania tajników konstrukcji balonów na ciepłe powietrze.

Fot. Wojtek Szabelski

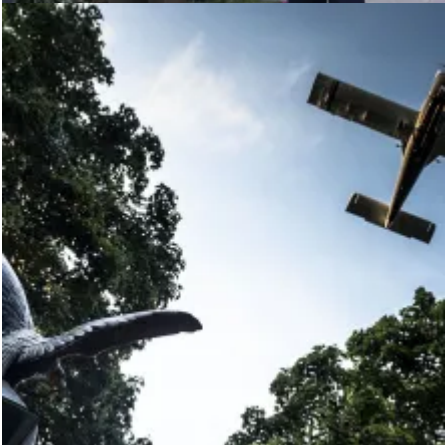

- [Powrót](#)
- [Udostępnij na: X](#)
- [Udostępnij na: FB](#)
- [Drukuj](#)
- [PDF](#)